

Imūnkriekškirurgija – ārstēšanas metode veidojumiem anatomiski sarežģītos ādas reģionos

Jānis Ķīsis¹, Aleksejs Zavorins²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra,

² Tālākizglītības fakultāte

Ievads. Kriomūnterapija ir kombinēta ārstēšanas metode, kas ietver kriekškirurgijas un imūnmodulējoša līdzekļa, piemēram, imikvimoda, pielietojumu. Imikvimods ir Toll-līdzīgo (*Toll-like*) receptoru 7 un 8 agonists, kam ir pierādīta antitumoru aktivitāte. Krioterapija rada keratinocītu nekrozi un apoptozi. Apoptotisko un nekrotisko šūnu attiecības nosaka humorālās un citotoksiskās imūnabildes izteiktību uz krioterapiju, tajā skaitā dendrītisko un Th₂ šūnu aktivāciju. Nekrotiskās šūnas izdala “briesmu signālus”, kas iedarbojas uz iedzimto imunitāti ar Toll-līdzīgo receptoru starpniecību. Savukārt apoptotiskās šūnas veicina TGF-β1 produkciju, kas nomāc iekaisuma procesu [Sabel, 2010].

Kriomūnterapijas efektivitāte aprakstīta ādas bazālo šūnu un plakanšūnu karcinomu terapijā [MacFarlane, El Tal, 2011], kur norādīts, ka abas metodes sinerģiski pastiprina viena otras efektivitāti un samazina recidīvu risku. Kriomūnterapija ir nosacīti lēta alternatīva ķīmijterapijai un ķirurģiskai ādas veidojumu ekscīzijai, it īpaši plašu labdabīgu ādas veidojumu ārstēšanā delikātās ķermeņa un sejas daļās. Ķīmijterapija asociējas ar sistēmisku toksiskumu, savukārt ķirurģiska ārstēšana ir apgrūtināta lielu veidojumu gadījumā un ir saistīta ar biežu recidivēšanu.

Darba mērķis. Apkopot klīnisku pieredzi ādas veidojumu ārstēšanā, izmantojot imūnkriekškirurgiju.

Materiāls un metodes. Klīnisko gadījumu sērija ietver septiņu bazālo šūnu karcinomu, divu atipisku fibroksantelasmu un vienu Bouena slimības gadījumu. Pacienti ārstēti 2007.–2015. gadā profesora Ķīša privātajā klīnikā, lietojot kombinētu krioterapijas un imūnmodulējoša līdzekļa imikvimoda metodi. Veidojumu diagnostikai veikta dermatoskopija, savukārt atipisku fibroksantelasmu un Bouena slimības gadījumā – ādas biopsija un citoloģiska izmeklēšana. Veikta ārstēšanas procesa fotodokumentēšana.

Rezultāti. Visos gadījumos novērota primārā procesa reducēšanās. Divos gadījumos ārstēšanās procesā novērota veidojuma izčūlošanās ar dzišanas procesu un pieņemamu kosmētisko iznākumu.

Secinājumi.

1. Padziļināta izpratne par kriekškirurgijas biofizikālajiem un imunoloģiskajiem darbības mehānismiem ļauj to izmantot kombinācijā ar imūnmodulējošiem preparātiem labāka ārstēšanas efekta panākšanai.
2. Imūnkriekškirurgija ļauj panākt pieņemamus rezultātus bazālo šūnu karcinomas, atipisku fibroksantelasmu un Bouena slimības ārstēšanā gadījumā, ja veidojumi atrodas anatomiskos reģionos, kur ķirurģiska ārstēšana nav pieņemama, piemēram, rekonstruktīvas operācijas dārdzības vai sarežģītības dēļ.